

Жоба туралы қысқаша ақпарат

Жоба аты	AP26199673 «Алматы қаласының топырақ жамылғысының техногендік ластануын ГАЖ технологияларын қолдана отырып экологиялық бағалау»
Жоба өзектілігі	Зерттеудің өзектілігі Қазақстан қалаларындағы техногендік факторлардың (автокөліктің көбеюі, коммуналдық шаруашылық, энергетика, қалдықтарды кәдеге жарату) әсерінен қалыптасқан қолайсыз экологиялық жағдайымен анықталады. Алматы – Қазақстанның ең ірі мегаполисі (халқы 2264,5 мың адам, аумағы 683 км ²), өзін-өзі қалпына келтіру қабілетін жоғалтқан осал техноэкожүйе. Жаһандық өзгерістер (аридизация, парниктік әсер, ластану, топырақтың деградациясы) урбанизацияланған аумақтарда айқын көрінеді, бұл топыраққа, ауаға, суға және биотаға экологиялық қатерді күшейтеді. Қала топырағында ауыр металдар мен токсиканттардың концентрациясы артуда. Осыған байланысты заманауи экологиялық мониторинг әдістерін әзірлеу, тақырыптық карталардың жаңартылған сериясын құрастыру және мегаполистің тұрақты дамуы үшін ғылыми негізделген ұсыныстар дайындау ерекше маңызға ие. Бұрынғы зерттеулер фрагментарлық сипатта болғандықтан, Алматы топырағының экологиялық жағдайын кешенді бағалау өзекті ғылыми міндет болып табылады.
Жоба мақсаты	Алматы қаласының топырақ жамылғысының экологиялық жағдайын бағалау, техногендік трансформация дәрежесін анықтау, урбанизацияланған аумақтардың математикалық моделін құру, болжамдық бағыт пен экологиялық аудандастыру жүргізу және ГАЖ технологияларын пайдалана отырып тақырыптық карталар сериясын жасау.
Жоба міндеттері	1. Алматы қаласының урбанизацияланған топырақтарының қазіргі экологиялық жағдайын, аумақтың кеңеюі мен халық санының өсуі жағдайында, тұрақты даму индикаторларына қол жеткізу мақсатында зерттеу. 2. ГАЖ технологияларын қолдана отырып, топырақтың ауыр металдармен ластану карталарының сериясын әзірлеу. 3. Математикалық талдау әдістерін пайдалану арқылы Алматы қаласының урбанизацияланған топырақтарының ластануының болжамдық математикалық моделін құру.
Күтілетін және қол жеткізілген нәтижелер	Жобаның сандық және сапалық сипаттамалары Алматы қаласы топырағының ауыр металдармен ластану деңгейін анықтау, топырақтың негізгі ластану көздерін айқындау, топырақтың экологиялық жағдайына баға беру, ауыр металдармен ластану карталарын жасау және алынған нәтижелер негізінде қаланың аумағын экологиялық аудандастыру болып табылады. Алынған деректер негізінде Алматы қаласының урбанизацияланған топырақтарының ластануының болжамдық математикалық моделі әзірленіп, топырақ ластануын төмендету және сапасын жақсарту бойынша ұсыныстар дайындалады. Жобаның нәтижелері: – Web of Science базасының <i>Science Citation Index Expanded</i> индекстелетін және (немесе) Scopus базасында CiteScore

	көрсеткіші кемінде 50 болатын рецензияланатын ғылыми басылымдарда 3 (үш) мақала және (немесе) шолу жариялау; 1) өнертабысқа патент (оң шешімін қоса алғанда); ҚР БҒМ ұсынған отандық немесе шетелдік рецензияланатын басылымдарда 2 (екі) мақала немесе шолу жариялау; Мақалалардың бірі – Қазақстанның нақты өндірістік секторы үшін <i>multidisciplinary</i> санатындағы жұмыс болуы тиіс; немесе Web of Science базасында <i>Science Citation Index Expanded</i>-ке енген, 1-ші немесе 2-ші квартильді импакт-факторы бар журналдарда және (немесе) Scopus базасында CiteScore көрсеткіші кемінде 65 болатын рецензияланатын ғылыми басылымдарда кемінде 2 (екі) мақала; сондай-ақ ҚР БҒМ ұсынған шетелдік немесе отандық рецензияланатын басылымдарда кемінде 2 (екі) мақала немесе шолу. Бір мақала <i>multidisciplinary</i> санатында болып, ЕСКД бойынша дайындалған жобалық-конструкторлық құжаттаманы қамтуы тиіс. Мақалада жобаның тіркеу нөмірі, атауы және қаржыландыру көзі ретінде гранттық қаржыландыру көрсетіледі. 2)Монография, кітап немесе кітап тарауларын шетелдік немесе қазақстандық баспаларда жариялау – жоспарланбаған. 3)Жоба аясында 1 (бір) философия докторы (PhD) дайындалады (диссертация тақырыбы жобаның тақырыбына сәйкес болады). 4)Халықаралық ғылыми конференцияларға, семинарларға қатысу, нәтижелерді әлеуетті пайдаланушылар мен ғылыми қауымдастық арасында тарату. 5)Жобаның басқа да тікелей және жанама нәтижелері олардың сапалық және сандық сипаттамаларымен бірге көрсетіледі.
Зерттеу тобы мүшелерінің аты-жөні, идентификаторлары (Scopus Author ID, Researcher ID, ORCID, бар болса) және сәйкес профильдерге сілтемелер	1. Мұқанова Гүлжанат Амангелдіқызы – жоба жетекшісі, биология ғылымдарының кандидаты, доцент. Хирш индексі – 3, ResearcherID: A-9814-2015, ORCID: 0000-0002-3683-6622, Scopus Author ID: 55067113400. 2. Ақтымбаева Алия Сағындыковна – география ғылымдарының кандидаты, қауымдастырылған профессор. h-index = 8, Web of Science h-index = 2, ResearcherID: N-9777-2014, ORCID: 0000-0003-1269-4356, Scopus Author ID: 55916649100. 3. Базарбаева Тұрсынкүл Аманкельдиевна – география ғылымдарының кандидаты, доцент. Хирш индексі – 5, ResearcherID: SEN-3380-2022, ORCID: 0000-0001-8775-1234, Scopus Author ID: 56784399000. 4. Шимшиков Батыргелді Ерденович – биология ғылымдарының кандидаты, доцент. Хирш индексі – 2, ResearcherID: A-9814-2015, ORCID: 0000-0002-3683-6622, Scopus Author ID: 55067113400. 5. Тукенова Зульфия Айдуновна – биология ғылымдарының кандидаты, доцент. Scopus h-index = 2, ORCID: 0000-0002-9919-6220, Scopus Author ID: 56951094300.

	6. Тусупова Баян Халеловна – техника ғылымдарының кандидаты, аға оқытушы. ORCID: 0000-0002-7246-0685, Scopus Author ID: 57189002642. 7. Темірбеков Алмас Нұрланович – PhD, қауымдастырылған профессор. Scopus h-index = 5, Web of Science h-index = 2, ResearcherID: ECD-5970-2022, ORCID: 0000-0002-4157-2799, Scopus Author ID: 56436563100. 8. Қырғызбай Құдайберген Талғатұлы – PhD, аға оқытушы. ORCID: 0000-0002-4279-6436, Scopus ID: 5869063160H-2, ResearcherID: AEX-8604-2022. 9. Ошақбай Айту Айдарұлы – PhD кандидат, оқытушы. Хирш индексі – 1, Scopus Author ID: 59425214800, ORCID: 0000-0003-2515-923X. 10. Нұрқызы Динара – магистрант. ORCID: 0000-0001-7921-130X. 11. Амангазиева Улдарина Талғатқызы – докторант.
Жарияланымдар тізімі (URL, DOI көрсетілген)	-
Патент туралы ақпарат	-